

Datum
2020-03-23

Diarienummer
KLN-2020/164

Handläggare
Richard Vestin
richard.vestin@huddinge.se
Nicklas Johansson
nicklas.johansson@huddinge.se

Mottagare
Klimat- och stadsmiljönämnden

Remiss av Naturvårdsstrategi för skyddsvärda ekar och ekmiljöer i Stockholms län

Förslag till beslut

Klimat- och stadsmiljönämnden beslutar att lämna över tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län tagit fram en naturvårdstrategi för arbete med skyddsvärda ekar i Stockholms län. I strategin föreslås åtgärder för att bevara och utveckla naturvärdena i länets värdefulla ekområden. Dessa ekområden är bland de viktigaste i Sverige och övriga Europa. Strategin ska också bidra till bättre kunskap och hänsyn i samhällsplaneringen. Den ska också underlätta till en bättre samordning av åtgärder i ektrakter. Slutligen ska strategin visualisera arbetet med ekmiljöerna i Stockholms län genom en så kallad kartberättelse. Huddinge kommun ingår med del i två värdeetrakter för ekar, Gröndal-Södertälje och Örlången-Bagarmossen. Båda dessa är så kallade prioriterade värdeetrakter.

Förvaltningen anser att remissen är utomordentligt strukturerad och utgör ett värdefullt kunskapsunderlag för samtliga kommuner i länet. Förvaltningen föreslår några få redaktionella ändringar.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att lämna över tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen i Stockholms län tagit fram en naturvårdstrategi för arbete med skyddsvärda ekar och ekmiljöer i Stockholms län. I strategin föreslås åtgärder för att bevara och utveckla naturvärdena i dessa ekmiljöer. Den ska också bidra till bättre kunskap och hänsyn i samhällsplaneringen. Strategin ska underlätta för en bättre samordning av åtgärder i ektrakter samt visa på behov av förbättrat kunskapsunderlag. Slutligen ska strategin visualisera arbetet med ekmiljöerna i Stockholms län genom en så kallad kartberättelse.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Miljö- och bygglovsförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Hälsövägen 7

Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

Bakgrunden till strategin är det pågående arbetet inom åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd och länets handlingsplan för grön infrastruktur. Strategin tar upp förslag till åtgärder samt ansvar för åtgärderna för olika aktörer. Förslagen omfattar både åtgärder på länsövergripande nivå och åtgärdsförslag för enskilda värdetrakter. Den ska fungera som en arbetsplan för Länsstyrelsen och andra aktörer, men också bidra till bättre kunskap och hänsyn vid planering av bebyggelseutveckling med mera. Strategins åtgärdsdel avser i första hand perioden 2020–2025, men strategin sträcker sig till 2030.

I strategin ingår:

- Förslag till 18 värdetrakter för ekmiljöer i Stockholms län
- Förslag till länsövergripande åtgärder som gynnar ekmiljöer
- Förslag till åtgärder inom respektive värdetrakt, med särskilt fokus på nio prioriterade trakter
- Publicering av story-maps med fokus på det strategiska arbetet.

De 18 värdetrakterna är områden med högre täthet av värdefulla ekmiljöer än det omgivande landskapet, och därmed bättre förutsättningar för långsiktigt bevarande av naturvärden knutna till ek. Det gör att bevarandeåtgärder inom trakterna är särskilt viktiga. Målet med trakterna är ge stöd för prioriteringar, att kunna skapa synergier mellan olika aktörers åtgärder, att kunna identifiera särskilt viktiga skötselåtgärder inom trakterna, och att fungera som kunskapsunderlag vid planering av bebyggelseutveckling med mera. För varje trakt anges ett antal rekommenderade åtgärder, både i och utanför skyddade områden.

Förvaltningens synpunkter

”Blåkråkan träffas om sommaren parvis i de flesta löfskogar i det södra och mellersta Sverige. Äfven på Djurgården vid Stockholm ser man henne. Mellan Örebro och Westerås träffas hon talrikt.”

Detta kan man läsa i Skandinavisk Fauna, Foglarna, tryckt 1858. Författaren är lundaprofessorn Sven Nilsson, den tidens främste fågelexpert.

Blåkråkan har försvunnit på grund av omfattande förändringar på landskapsnivå. Sedan 1858 (på 162 år) så har landskapet förändrats så mycket att Blåkråkan ej förekommer i Sverige längre.

Varför fågelarten Blåkråka nämns i förvaltningens svar på ek-strategin är att arten kan ses som en kvittensart över ett landskap innehållande;

- stora ihåliga träd som jätteekar för fågelns häckningsframgång
- mycket insekter som utgör föda för fågel
- ett blommande landskap som utgör insekternas födoupptag
- ett samband mellan de olika häckningsmiljöerna (spridningskorridorer och värdetrakter).

Generella synpunkter på underlaget/remissen

Förvaltningen anser att denna remiss är utomordentligt strukturerad och utgör ett värdefullt kunskapsunderlag för samtliga kommuner i länet. Den utgör också en del i förvaltningens underlag både på övergripande strategisk nivå över framtida markanvändning och specifika skötselinsatser inom såväl skyddade områden som inom tätbebyggda områden. Nedan följer några redaktionella synpunkter på remissen.

Storymap (trädberrättelsen), den interaktiva webbkartan. Här vill förvaltningen gärna se vårdbehovet för respektive ek direkt i kartan, med rött, gult och grönt. Rött för "akut vårdbehov" gult för "inom 10 år" grönt för "inget åtgärdsbehov". Detta kan till exempel vara lämpligt under fliken "Operativt arbete inom värdetrakter". En sådan funktion skulle underlätta för kommunens arbete med skötselinsatser i områden jämfört med att återkoppla till texten.

Förvaltningen ser att de gröna kilarna (RUF 2050) inte riktigt överensstämmer med värdetrakterna för ekmiljöer. Detta är ett viktigt klargörande då många kommuner i sin övergripande markanvändning använder, som en utgångspunkt för mellankommunala frågor som exempelvis den regionala grönstrukturen enligt RUF 2050.

Kartorna på sid 19, 20 blir något svårtolkade när områdena byter färg. Det vore en fördel om även svaga samband redovisades i kartan.

Sid 25, tabell 1. Det får redan framkomma här vilka som är de prioriterade värdetrakterna. Informationen framkommer dock senare men borde göra det i detta tidiga skede.

Sid 38. Informationsarbete och kurser. Här ser förvaltningen att utbildningsinsatserna också riktar sig till intressenter som ledningsägare, gatudrift, planering- och landskapsplanering etc. Det finns exempel på där arbeten med ledningar i omedelbar närhet till ett träd som senare antingen dött eller fått kraftigt försämrad vitalitet.

Sid 44. Förvaltningen anser att mulmholkar även kan sättas upp i andra områden än kända läderbaggförekomster. Mulmholkar kan också utgöra en spridningsfunktion mellan värdetrakter.

Ekmiljöer i Stockholms län och Huddinge

Ekmiljöerna kan betraktas som en särskild ansvarsmiljö för Stockholms län eftersom länet hör till ett av de län som har störst förekomst av gamla och grova ekar i Sverige (Östergötlands, Västra Götalands, Södermanlands och Stockholms län). Den svenska förekomsten utgör därmed också en betydande del av hela Europas förekomst av gamla grova ekar och ekmiljöer. Förvaltningen kan konstatera att Stockholms län och Huddinge kommun har en del av det internationella ansvaret för dessa ekmiljöer.

Huddinge kommun ingår i två värdetrakter för ekar, Gröndal-Södertälje och Örlången- Bagarmossen. Båda dessa är prioriterade värdetrakter.

Vi kan också konstatera att skötselplanerna i kommunens skyddade områden har mycket stor bäring på eklandskapet och skötseln av denna. Till exempel har förvaltningen restaurerat delar av detta landskap genom att avetablera gran- och tallplanteringar i kulturlandskapet.

Förvaltningen kan se att både Länsstyrelsens och Huddinge kommuns egna inventeringar utgör ett bra underlag för arbetsinsatser i kommunens naturreservat. Till exempel genom en snabb jämförelse med en kommunövergripande spridningsanalys gjord för brun guldbagge, med jätteträdsinventeringen som grund, kan vi se en god överensstämmelse med värdetrakterna i spridningsanalysen och i ekstrategin.

För att fortsätta arbetet med värdetrakterna så ser förvaltningen följande utmaningar/arbetsområden;

- Fortbildning för berörda inom samhällsbyggnadsprocessen,
- Fördjupa samarbetet mellan Södertörnskommunerna avseende gemensamma kommunövergripande värdetrakter,
- Ett fokusområde kan exempelvis vara olika markägare och nyttjanderättsinnehavare inom värdetrakterna/naturreservaten,

För en långsiktig kontinuitet och ett utvecklande av värdetrakternas ekmiljöer, i Huddinge kommun, är det viktigt att avsätta resurser för att strategiskt sköta och restaurera landskapet. Detta förutsätter ett samarbete och en utveckling tillsammans med djurhållare samt skötsel av fornminnen, ängsskötsel, pollineringsstrategier och vattenvård i kulturlandskapet.

Ett exempel, bland flera, på ett sådant större strategiskt åtagande är området kring Oxhagen och Stensättradalgången i Flemingsbergsskogens naturreservat, vilket är ett stort område med grov ek med restaureringsbehov inom värdetrakten Bagarmossen-Orlången. En restaurering av denna miljö skulle främst innebära stängsling för betesdjur, avetablering av granplanteringar, vattenvårdsåtgärder samt fornminnesskötsel.

Ett annat exempel är områden med återkommande skötselinsatser, vilka benämns som lövskogsinriktad skötsel i naturreservatens skötselplaner. Skötselinsatserna krävs för att bibehålla de biologiska värdena knutna till dessa områden och som i dagsläget inte kan hävdas med betesdjur. Resultatet av en sådan restaurering leder inte bara till ett säkerställande av ekmiljöerna som sådana utan leder även till ett extensivt hävdad landskap med öppna solvarma miljöer, ofta med en stor mängd död ved, fler blommande örter och en stabilare och starkare pollineringsfauna. Åtgärder som dessa är en kostnad inom skötseln men resultatet leder till ett bevarat eklandskap med ett högt estetiskt besöksvärde med flera ekosystemtjänster, helt enkelt en väg mot ett ekosystem i balans.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningen bedömer att inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser krävs med anledning av Länsstyrelsens remiss.

Lars Fladvad
t.f. Teknisk direktör

Linda Palo
Avdelningschef Natur- och klimatavdelningen

Richard Vestin
Naturinformatör

Bilagor

Beslutet delges

Kommunstyrelsens förvaltning